

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej v právnej veci navrhovateľa: **J. L. S.**, bytom G., M. –Z., proti odporkyni: **Sociálna poisťovňa, ústredie**, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o **starobný dôchodok**, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 15. augusta 2011, č. k. 24Sd/158/2011-37, jednohlasne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 15. augusta 2011, č. k. 24Sd/158/2011-37 **m e n í** tak, že rozhodnutie odporkyne číslo X.X. zo dňa 3. júna 2011 **z r u š u j e** a **v r a c i a** odporkyni na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo X.X. zo dňa 3. júna 2011 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“) a účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že odporkyňa preskúmaným rozhodnutím z 3. júna 2011 zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok podľa § 65 a § 274 zákona

č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľovi bol od 1. novembra 1999 priznaný výsluhový príspevok, ktorý sa podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z.“) k 1. júlu 2002 považoval za výsluhový dôchodok. Taktiež mal za preukázané, že navrhovateľovi bol rozhodnutím odporkyne zo 16. januára 2003 priznaný starobný dôchodok od 1. júla 2002 v sume 8967 Sk mesačne, ktorý mu bol v dôsledku zmeny právnej úpravy odňatý právoplatným rozhodnutím odporkyne číslo X. z 5. augusta 2003 v spojení s rozhodnutím zo 16. októbra 2003 od 22. septembra 2003 a na základe jeho žiadosti zo 14. júla 2005 odporkyňa právoplatnými rozhodnutiami priznala navrhovateľovi od 14. júla 2005 starobný dôchodok v sume 2684 Sk mesačne. Keďže navrhovateľ zo všeobecného systému sociálneho poistenia už poberá starobný dôchodok, podľa názoru súdu je vylúčené, aby bol poberateľom ďalšieho starobného dôchodku z toho istého systému, pričom navrhovateľ je súčasne zabezpečený aj výsluhovým dôchodkom. Podľa názoru krajského súdu odporkyňa z doby poistenia správne vylúčila všetky doby, za ktoré bol navrhovateľovi priznaný výsluhový príspevok, považovaný za výsluhový dôchodok, čím sa zabránilo dvojitému započítaniu poistných dôb a takým postupom preto nedošlo k namietanému porušeniu ústavou garantovaného zákazu diskriminácie. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol vzhľadom na neúspech navrhovateľa v konaní.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Poukázal na to, že krajský súd sa nevysporiadal s otázkou, či raz priznaný starobný dôchodok mu odporkyňa mohla odňať s poukazom na § 173i zákona č. 100/1988 Zb. V konaní predložil na podporu svojich tvrdení rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 1Sdo/20/2005 a 1Sdo/100/2005, ktoré sa podľa jeho názoru dajú aplikovať aj v tomto konaní. Najvyšší súd ako súd dovolací pritom v rozsudku č. 40 z 30. mája 2006 k ustanoveniu § 173i ods. 1 v spojení s § 21 ods. 1 a 3 zákona o sociálnom zabezpečení okrem iného uviedol, že „postup odporkyne pri aplikácii, však bol vo vzťahu k navrhovateľovi diskriminačný, lebo mu spätne odoprel taký nárok na dávku, ktorý už v minulosti vznikol. Zákaz diskriminácie preto pre odporkyňu platí priamo a odporkyňa nemôže pri uplatňovaní zákonov o sociálnom poistení (zabezpečení) vykonávať zákony v rozpore s ústavou a to ani s poukazom na presné znenie právneho predpisu, ktorý sa tomuto zákazu prieči. Ak navrhovateľ už raz podmienky nároku na starobný dôchodok splnil, odporkyňa nemôže tvrdiť opak. Postup odporkyne aj po účinnosti zákona č. 222/2003 Z. z. musí zabezpečiť navrhovateľovi toľko práv, ako mu patrilo pred jeho účinnosťou“.

Navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, preskúmané rozhodnutie odporkyne zrušil a vrátil odporkyňu na ďalšie konanie s tým, že odporkyňa má odo dňa 22. septembra 2003 prinavrátiť starobný dôchodok vo výške 9219 Sk mesačne.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa žiadala, aby odvolací súd jej rozhodnutie potvrdil. Poukázala na to, že starobný dôchodok, priznaný navrhovateľovi od 1. júla 2002 bol navrhovateľovi odňatý právoplatným rozhodnutím odporkyne, ktoré bolo potvrdené rozsudkom krajského súdu v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu. Od 14. júla 2005 bol navrhovateľovi znovu priznaný starobný dôchodok, teda od 14. júla 2005 je poberateľom dávky totožnej s dávkou, na ktorú uplatnil nárok novou žiadosťou. Poukázala na to, že navrhovateľovi bol od 1. novembra 1999 priznaný výsluhový príspevok, pričom v zmysle § 212 zákona č. 73/1998 Z. z. si v prípade súbehu nároku na výsluhový príspevok a nároku na starobný dôchodok a prídavok k tomuto dôchodku mohol zvoliť, ktorú z týchto dávok bude poberať a podľa odporkyne si zvolil poberanie výsluhového príspevku, ktorý sa podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. od 1. júla 2002 pretransformoval na výsluhový dôchodok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez pojednávania v slade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že ho je potrebné zmeniť.

Preskúmaným rozhodnutím odporkyňa podľa § 65 a § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok z 15. decembra 2008 s odôvodnením, že doby služobného pomeru policajta navrhovateľ získal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok a preto sa doby služby policajta podľa § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. nepovažujú za doby poistenia podľa tohto zákona. Rozhodnutím Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „GR ZVJS“) bol navrhovateľovi od 1. novembra 1999 priznaný výsluhový príspevok podľa § 210 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície (ďalej len „zákon č. 73/1998 Z. z.“). Tento výsluhový príspevok sa podľa názoru odporkyne i Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže v mysle § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. nielen považuje, ale aj je výsluhovým dôchodkom podľa tohto zákona.

Odporkyňa ďalej uviedla, že navrhovateľ v čase priznania výsluhového dôchodku vzhľadom na výkon služby v I. kategórií funkcií spĺňal podmienky nároku na starobný dôchodok k veku 55 rokov, teda k X. podľa V. časti zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov a pri súbehu nárokov na výsluhový príspevok a starobný dôchodok si zvolil vyšší výsluhový príspevok (§ 212 zákona č. 73/1998 Z. z.). Výkon služby v I. kategórii funkcií bol zhodnotený pri posudzovaní nároku na starobný dôchodok podľa V. časti zákona č. 100/1988 Zb. a v civilnom zamestnaní navrhovateľ získal zamestnanie len v III. pracovnej kategórii, preto mu nevznikol nárok na starobný dôchodok podľa § 274 ods. 1 v spojení s § 174 a § 175 zákona č. 100/1988 Zb. Navrhovateľ dovŕšil dôchodkový vek 60 rokov a 9 mesiacov podľa § 65 ods. 3 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z. z. dňom X. a rozhodnutím odporkyne z 3. októbra 2005 mu bol priznaný starobný dôchodok, ktorý doteraz poberá a jeho výška od 1. januára 2011 činí 118,40 Eur mesačne. Výška výsluhového dôchodku je neporovnateľne vyššia ako výška starobného dôchodku, ktorý by navrhovateľovi patril v sume 10 793 Sk mesačne v prípade, že by nedošlo k zmene právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2003.

Krajský súd v napadnutom rozsudku poukázal na to, že navrhovateľ zo všeobecného systému sociálneho poistenia už starobný dôchodok poberá, pričom je zabezpečený aj výsluhovým dôchodkom z osobitného systému sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov. Pokiaľ vyslovil názor, že je vylúčené, aby bol poberateľom ďalšieho starobného dôchodku, teda dávky rovnakého druhu z toho istého (všeobecného) systému sociálneho zabezpečenia, s takým názorom možno vysloviť súhlas.

Z obsahu podaní a prednesu navrhovateľa však vyplýva, že sa domáha toho, aby mu bol starobný dôchodok uvoľnený od 22. septembra 2003 vo výške 9219 Sk mesačne. Navrhovateľ teda namietal, že mu pôvodne priznaný starobný dôchodok bol odňatý neprávom a domáhal sa teda postupu podľa § 112 ods. 1 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že navrhovateľovi bol podľa § 211 ods. 1 písm. d/ zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície od 1. novembra 1999 priznaný výsluhový príspevok za dobu od 1. augusta 1963 do 24. septembra 1965, od 9. apríla 1969 do 29. apríla 1964, od 20. apríla 1970 do 30. apríla

1992 a od 5. mája 1995 do 31. októbra 1999, ktorú vykonával v I. kategórii funkcií v rozsahu viac ako 28 rokov.

Podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. výsluhové príspevky, na ktoré vznikol nárok podľa § 211 ods. 1 písm. d/ a odseku 2 zákona č. 73/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, *sa považujú za výsluhové dôchodky* podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že výsluhový príspevok navrhovateľa, priznaný podľa zákona č. 73/1998 Z. z. nie je výsluhovým dôchodkom podľa zákona č. 328/2002 Z. z., iba sa za taký považuje.

Doba služby príslušníka zboru nápravnej výchovy teda navrhovateľovi nezaložila nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z., preto túto dobu treba považovať za obdobie dôchodkového poistenia získané do 31. decembra 2003 podľa § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z.

Zo žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku z 15. decembra 2008 vyplýva, že navrhovateľ žiada, aby mu pre nárok na starobný dôchodok a jeho výšku boli zhodnotené doby zamestnania a náhradné doby v období rokov 1958 až 1999 (do 4. mája 1999) a doba evidencie na úrade práce od 1. novembra 1999 do 30. júna 2002.

Podľa § 132 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 129 zákona č. 100/1988 Zb. príslušník zboru nápravnej výchovy má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Je zrejmé, že navrhovateľ, narodený X., dosiahol vek 55 rokov dňa X. a k tomuto dňu bol zamestnaný viac ako 25 rokov a splnil aj podmienku výkonu služby zaradenej do I. kategórie funkcií v rozsahu viac ako 20 rokov. Dňom X. teda splnil všetky podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. Po vzniku nároku na starobný dôchodok ďalej nebol zamestnaný (dôchodkovo poistený).

Z ustanovenia § 212 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z. vyplýva, že pri súbehu nároku na príspevok s nárokom na starobný dôchodok podľa predpisov o sociálnom zabezpečení

a prídavku k dôchodku podľa tohto zákona patrí oprávnenému podľa jeho voľby príspevok alebo dôchodok s prídavkom k dôchodku.

Podľa § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v konaniach o nárokoch na dávky a ich výplatu z nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia, o nároku na úpravu dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu, o nárokoch na náhradu škody spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, o nároku zamestnanca z pracovného pomeru, ktoré sa uspokojovali z garančného fondu (ďalej len "peňažná náhrada") a o nároku na podporu v nezamestnanosti, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, o ktorých nebolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté, a o priznaní, odňatí alebo zmene sumy dávky, náhrady škody spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania alebo podpory v nezamestnanosti za obdobie pred 1. januárom 2004, aj keď o uvedenej dávke, náhrade škody, peňažnej náhrade alebo podpore v nezamestnanosti už bolo právoplatne rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

Keďže nárok navrhovateľa na starobný dôchodok vznikol pred 1. januárom 2004, v konaní o tomto nároku je potrebné postupovať podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, teda podľa zákona č. 100/1988 Zb.

V zmysle § 114 ods. 2 a § 142 ods. 4 písm. c/ zákona č. 100/1988 Zb. o dávkach dôchodkového zabezpečenia rozhoduje, pokiaľ ide o príslušníkov zborov nápravnej výchovy, orgán príslušného ministerstva spravodlivosti republiky.

Orgánom ministerstva spravodlivosti je v danom prípade Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže. Odporkyňa teda podľa názoru odvolacieho súdu postupovala nesprávne, keď sama rozhodovala o žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok, lebo vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľ bol dôchodkovo poistený len do 31. októbra 1999, nebola a nie je za daných okolností oprávnená o takej žiadosti rozhodnúť.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 221 O.s.p. zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie, v ktorom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 O.s.p.).

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ náhradu trov konania nežiadal a odporkyni taká náhrada v zmysle § 250k ods. 1 O.s.p. nepatrí.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. októbra 2012

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská